

POMEN SODELOVANJA,
SOLIDARNOSTI IN SOČUTJA
V ČASU UMETNE INTELIGENCE

Dan Podjed

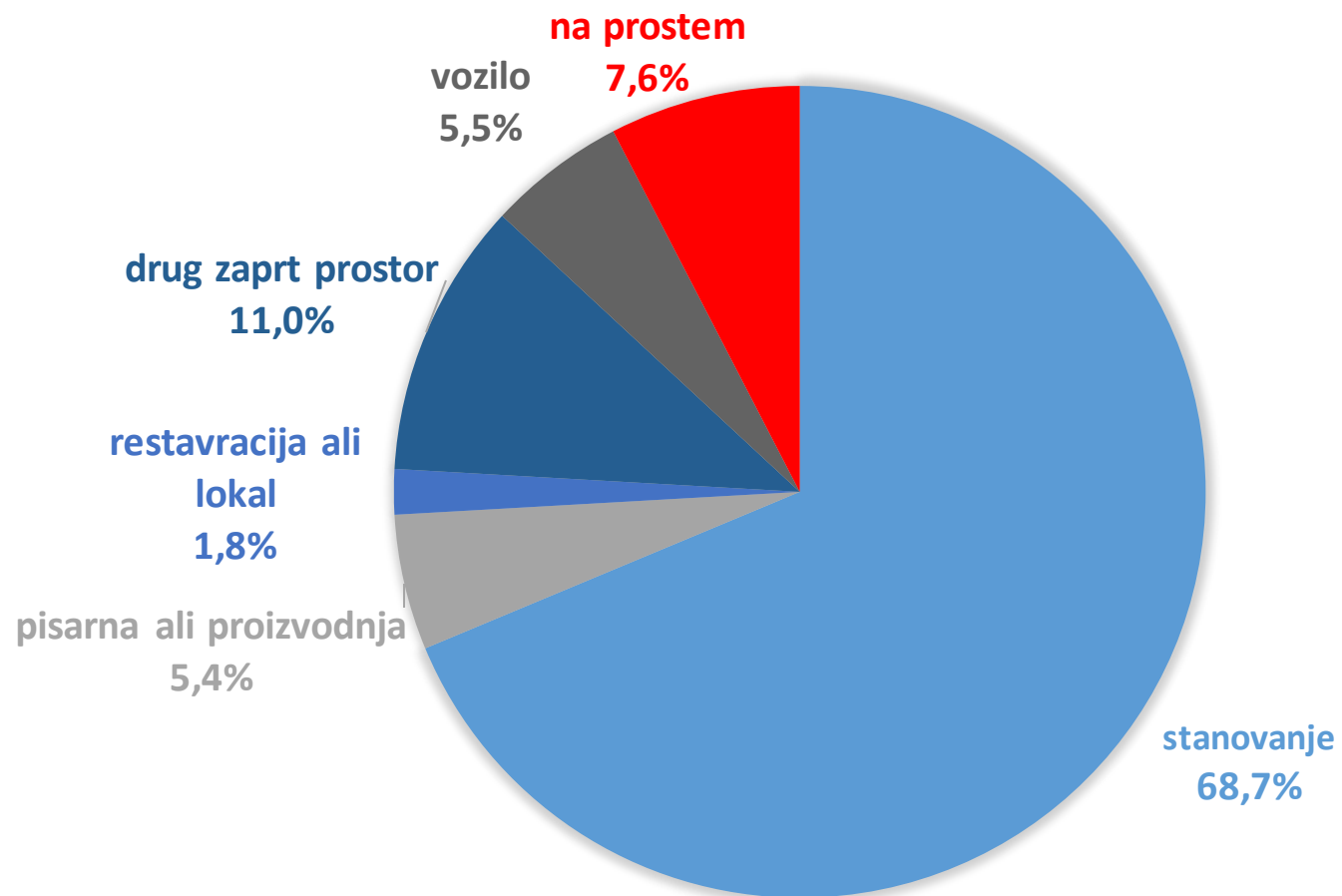

Foto: TV Medvode / Urban Pipan.

Prvi trend: vzpon umetne inteligence

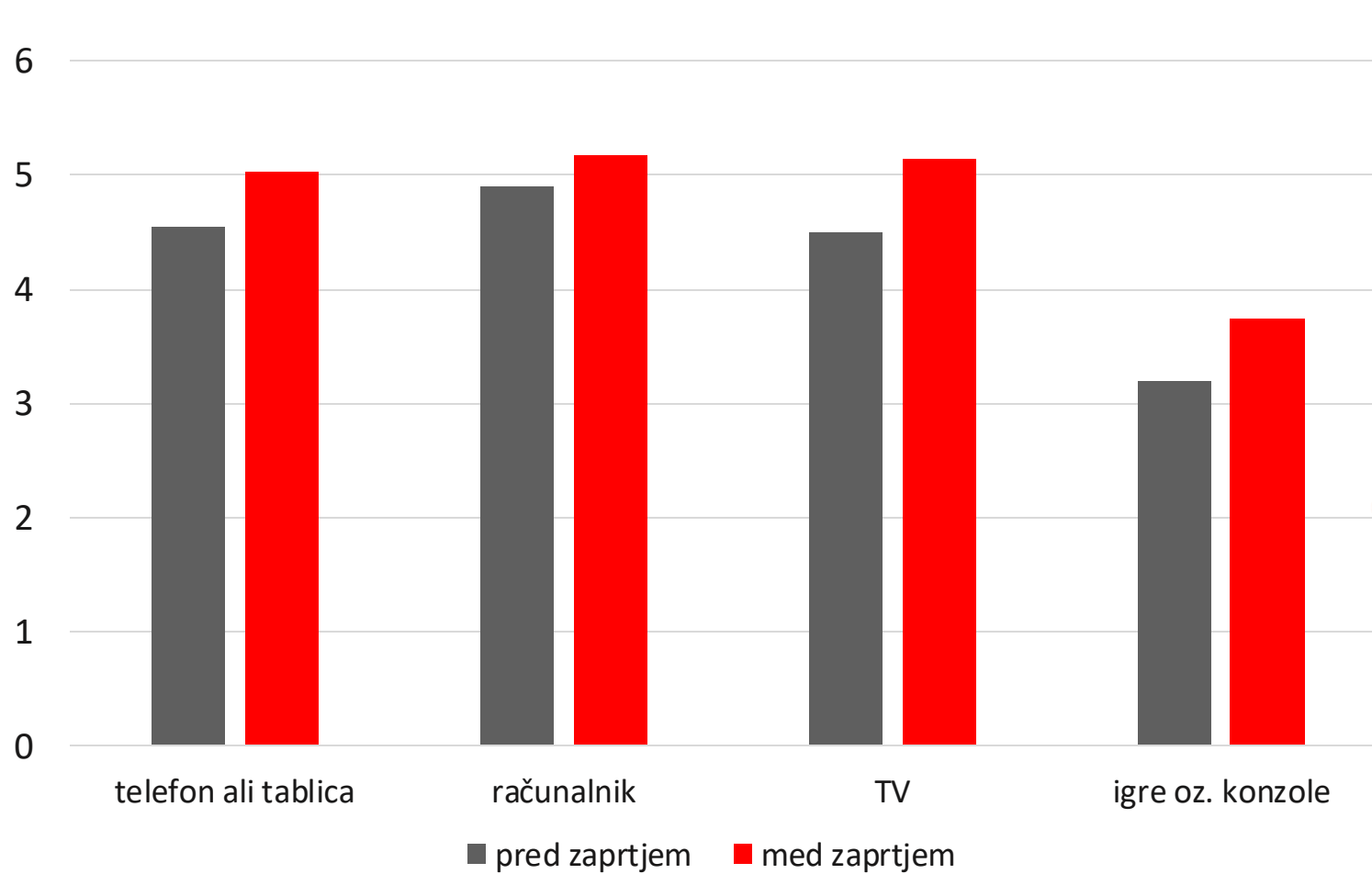

Drugi trend: življenje med štirimi stenami

Vir: Klepeis, N. E. idr. 2001. The National Human Activity Pattern Survey (NHAPS): A Resource for Assessing Exposure to Environmental Pollutants. *Journal of Exposure Analysis and Environmental Epidemiology* 11 (3): 231–252.

Tretji trend: svet na zaslonu

Vir: Vision Direct, 2020.

Četrty trend: trajna kriza in kontejnerizacija življenja

Peti trend: poplava podatkov

DANES DNEVNO:

500 milijonov tvitov

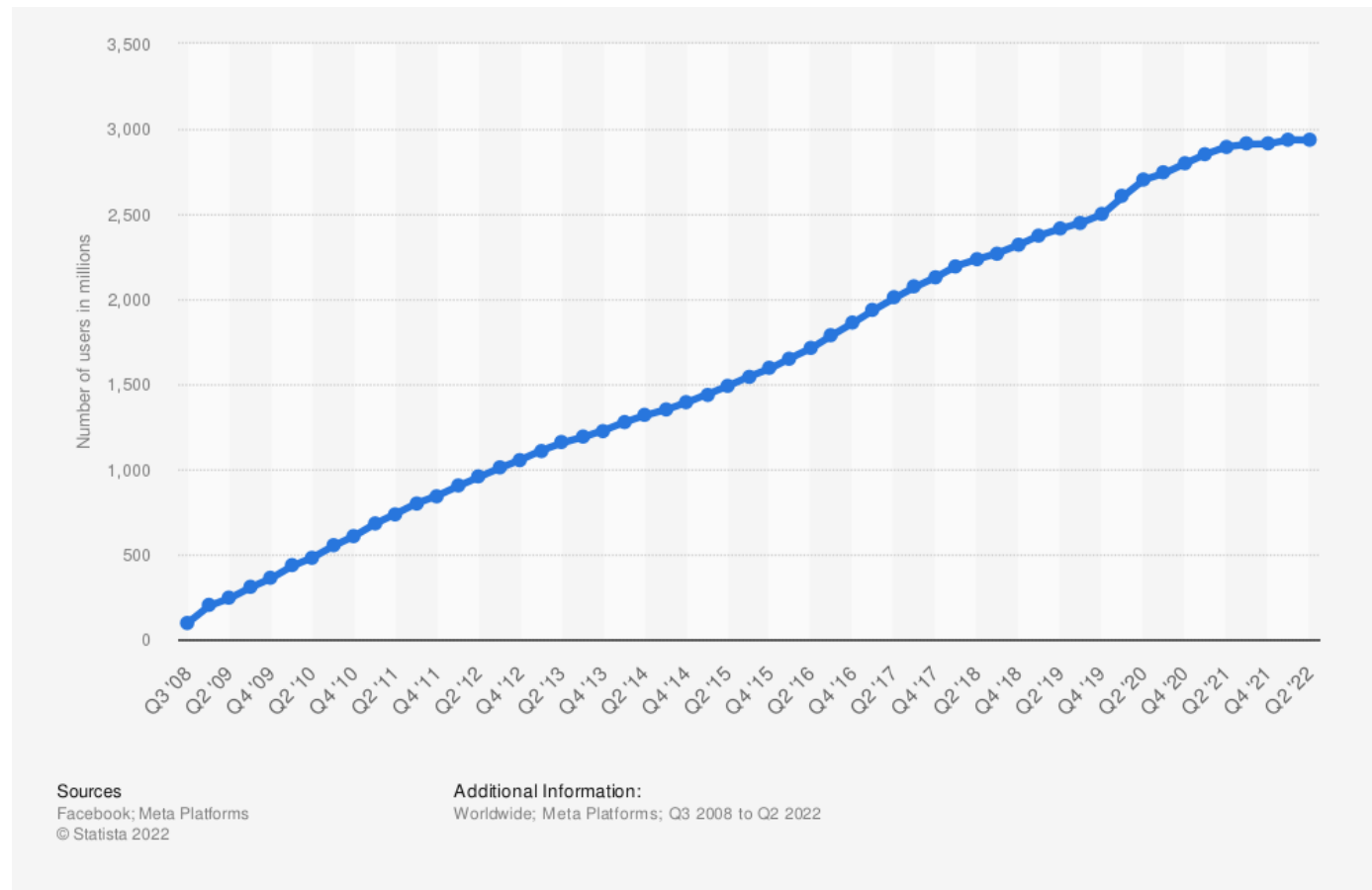
100 milijonov selfijev zgolj na androidnih napravah

19 milijard SMSjev

DO LETA 2025:

463 eksabajtov oz. 463 milijonov terabajtov na dan

75 milijard „pametnih“ stvari priključenih na t. i. internet stvari (IoT)

Rast števila uporabnikov Facebooka od 2008 do 2022. Vir: Meta Platforms.

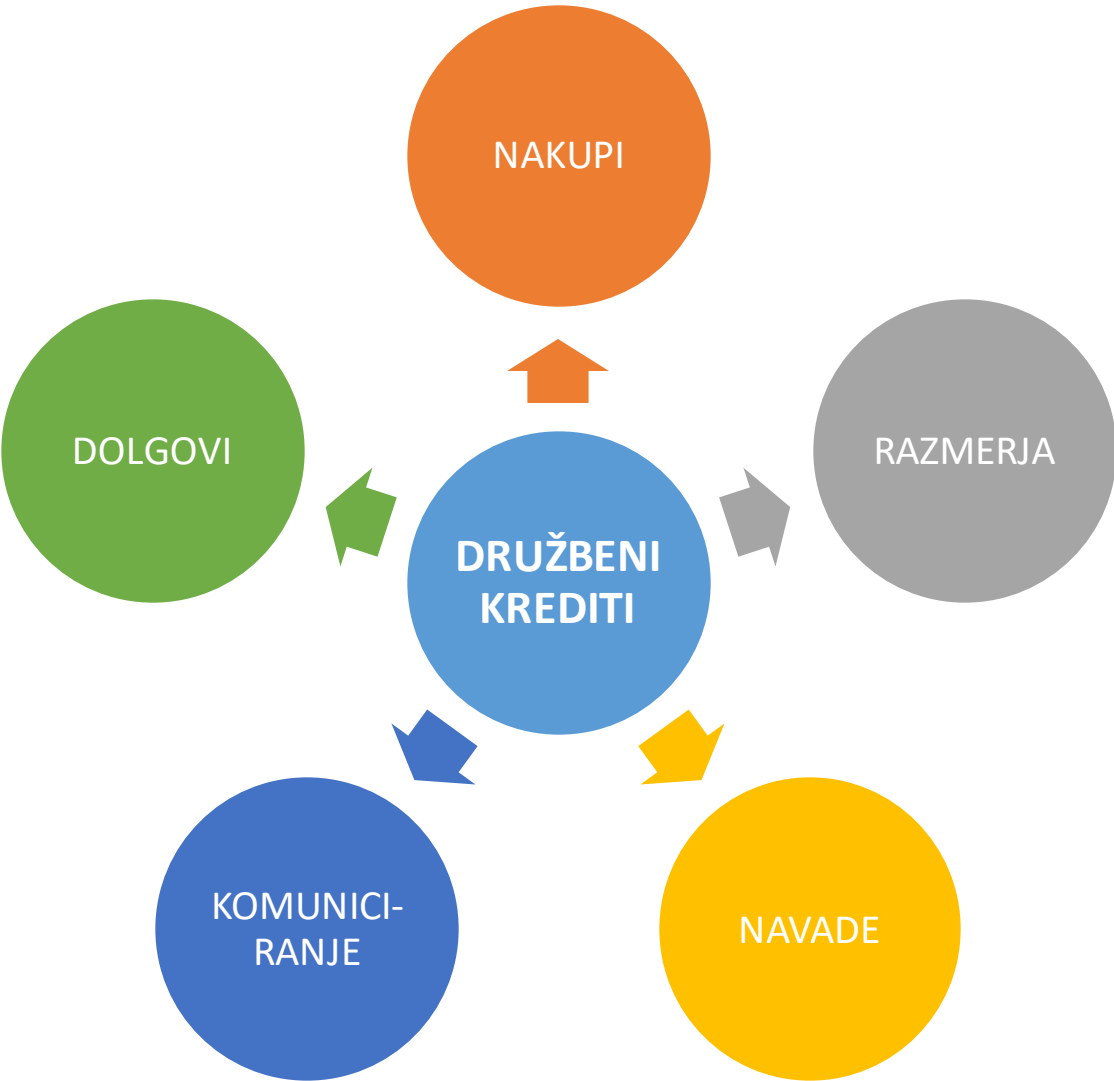
Preobrazba sveta

DRUŽBA TVEGANJA → DRUŽBA NADZORA

GPS KIDS TRACKER

信用猜猜 | 信用生活

NI N1

Pretep v Celju: pet mladoletnih osumljenk, nasilje policiji prijavila mama žrtve

Po spletu so zaokrožili posnetki medvrstniškega nasilja v Celju. Pretep najstnic so opazovali številni vrstniki, ki so nasilje spodbujali.

pred 5 dnevi

... Celje.info

Policija preiskuje medvrstniško nasilje v Celju (dopolnjeno)

Na družabnih omrežjih je zaokrožil posnetek medvrstniškega nasilja mladoletnih deklet na strehi enega od celjskih nakupovalnih središč.

pred 5 dnevi

RTV SLO

Medvrstniško nasilje v Celju

Javnost pretresa nov primer medvrstniškega nasilja, ki se je tokrat zgodil v Celju. Po spletu je namreč zakrožil posnetek,...

pred 5 dnevi

SiOL

Podrobnosti medvrstniškega nasilja v Celju: identificirali pet osumljencev #video

Policijska uprava (PU) Celje preiskuje primer medvrstniškega nasilja, posnetki katerega so v zadnjih dneh zaokrožili na družbenih omrežjih.

pred 5 dnevi

Žurnal24

Novo o nasilju v Celju: Policija mladoletnicam že stopila na prste

Brutalen pretep med vrstnicami v Celju je sedaj pod drobnogledom Policije. Ta je že identificirala pet mladoletnih osumljenk.

pred 5 dnevi

[redacted] je rekla smrkla CELO CEEELJEEE 😂😂😂😂😂. Hahahahaha a za kos kruha si še ne služi smrkla jedna

Like Reply 5d

4

[redacted] A poznate to [redacted] ???

Like Reply 5d

[redacted] če poznaš imena akterjev, bi prosil, da jih javno ne razkrivaš... Ni potrebno celi Sloveniji poznati njihovih imen... bom pa vesel, če jutri pridejo in sem jim na voljo za pogovor.

Like Reply 5d

3

[redacted] imena se delijo povsod skupaj z videi. Jaz mislim, da je prav da se, da jih bo vsaj sram. Sem pa v mislih skupaj s tabo v podporo napadeni puncici. Upam da bodo njeni starši ukrepali in bo dobila vso potrebno podporo in pomoč.

Like Reply 5d

17

[redacted] punca je rekla naglas žrtvi " CELO CELJE" mislim da je to postal z tem stavkom naš problem. Prav je da se razve kdo so te punce, ki nas blatijo. Smrketine.

Like Reply 5d

11

[redacted] res sem zgoržen kaj se dogaja... ampak mislim, da javna objava imen akterjev ne bo prinesla nič dobrega. Zakaj bi tem nasilnežem z objavo imen dajali še več pozornosti? Ni potrebno... zato pa jim bom jutri na voljo za pogovor.

2

NADZORNA ŠOLA

SOČUTNA ŠOLA

Vir: WIRED.

Trije ključi do **S**odelovanja, **S**olidarnosti in **S**očutja

1. KLJUČ: SODELOVANJE

Zapornikova dilema

ZAPORNIK B

ZAPORNIK A

	PRIZNA	MOLČI
PRIZNA	3 leta (6 let)	10 let (10 let)
MOLČI	0 let (10 let)	1/2 leta (1 leto)

Foto: TV Medvode / Urban Pipan.

„Vajeni smo razmišljati o tekmah, kot sta denimo nogomet ali šah, pri katerih je le en zmagovalec. Resnični svet pa je redkokdaj takšen. V mnogih situacijah je sodelovanje za obe strani boljše kot nesodelovanje. **Ključ do uspeha zato ni v preseganju drugih, temveč v sodelovanju z njimi** (Axelrod, 1990, 190).“

Robert Axelrod, *The Evolution of Cooperation*, 1984

Axelrodova pravila za zmago v ponavljani zapornikovi dilemi:

1. Ne bodi zavisten.
2. Ne izdaj prvi.
3. Povrni tako sodelovanje kot izdajo.
4. Ne bodi preveč pameten.

2. KLJUČ: SOLIDARNOST

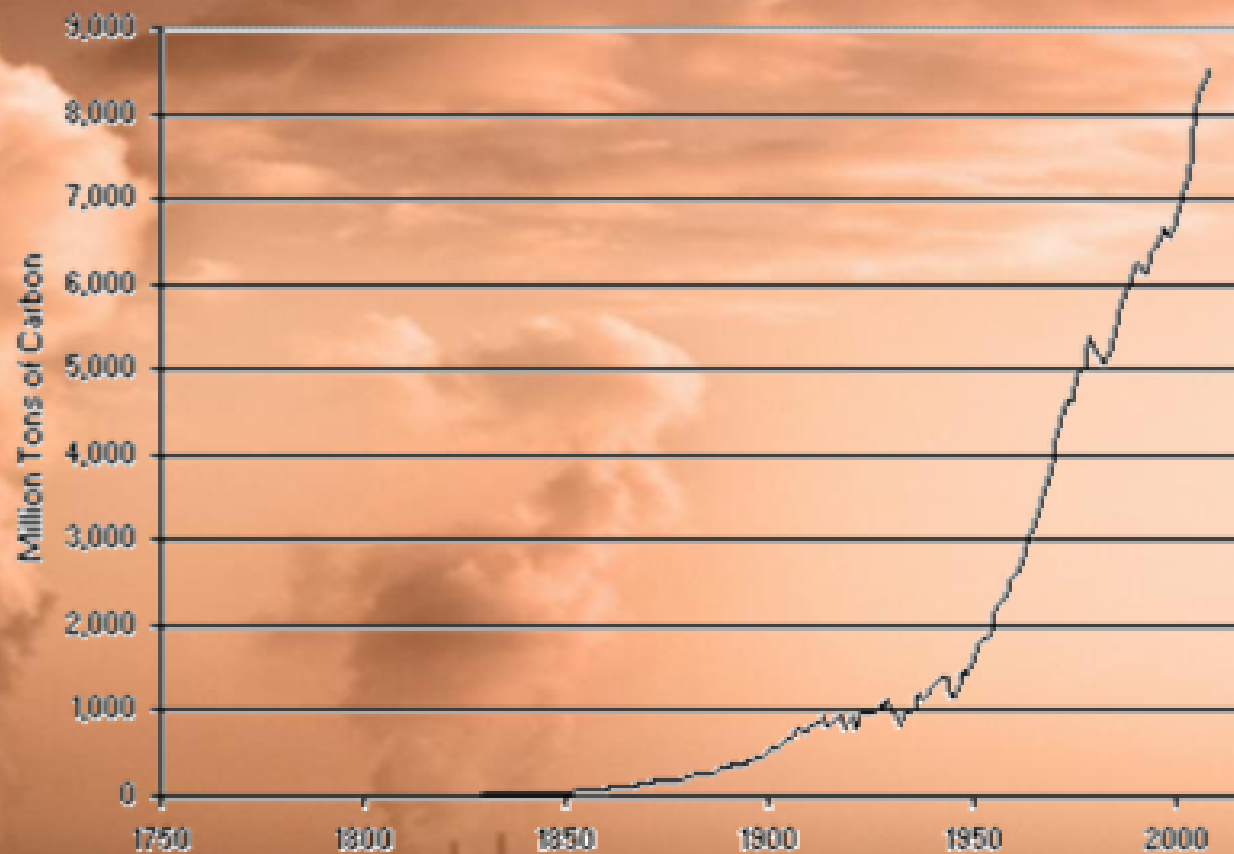
Tragedija skupnega

„V družbi, ki verjame v svobodno izrabo skupnih dobrin, je razdejanje smer, proti kateri drvijo ljudje, vsak v iskanju zanj največjih ugodnosti. Svobodna izraba skupnih dobrin pomeni razdejanje za vse“

- Garrett Hardin, *The Tragedy of the Commons*, *Science*, 1968

Globalna tragedija skupnega

SVETOVNI IZPUSTI TOPLOGREDNIH PLINOV

Upravljanje skupnega

The Evolution of Institutions
for Collective Action

Political Economy
of Institutions and Decisions

Vir: Slovenski etnografski muzej.

Elinor Ostrom. 1990. *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press.

Foto: Večer / Tomaž Ranc..

3. KLJUČ: SOČUTJE

150

Trije ključi

- 1. SODELOVANJE:** Razumevanje in upoštevanje drugega je dobro za vse. Posamezniki in skupine, ki se trudijo sodelovati, so na dolgi rok zmagovalci.
- 2. SOLIDARNOST:** Pripravljenost na medsebojno pomoč je potrebno vzdrževati in negovati, sicer zamre.
- 3. SOČUTJE:** Prehod od kvantitete h kvaliteti, od tisočev razmerij k bližnjim, nam pomaga pri vzpostavljanju čvrstih in dolgotrajnih vezi, ki so temeljni gradniki skupnosti.

**POGLEJMO DRUGEMU V OČI,
NAMESTO DA SI OGLEDUJEMO LASTEN ODSEV NA ZASLONU.**

